

Analýza možností
česko - norské spolupráce vypracovaná
v rámci projektu FM EHP/Norska „**Spolupráce
při rozvoji učňovského školství**“

norwegian financial mechanism

Zpracovala: Mgr. Lenka Bílková
24. 6. 2010, Praha

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštějšínska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a
Norského finančního mechanismu

Obsah

1. Představení partnerů projektu	4
2. Filozofie programů celoživotního vzdělávání	5
3. Představení programů vhodných pro spolupráci na úrovni středního odborného školství.....	8
3.1. Leonardo da Vinci.....	8
3.2. Comenius.....	10
3.3. Grundtvig.....	13
4. Analýza česko- norské spolupráce.....	15
4.1. Dohodnuté možnosti spolupráce.....	15
4.2. Harmonogram pro spolupráci výměny studentů česko- norských škol v rámci programu Leonardo da Vinci.....	17

1. Představení partnerů projektu

Střední škola technická, Zelený pruh je škola s dlouholetou tradicí. Škola vznikla v roce 1954 se zaměřením na stavebnictví. V současné době je moderní, dynamicky se rozvíjející školou, která žákům nabízí široké spektrum oborů zaměřených na stavebnictví, strojírenství, elektrotechniku a služby. Svým pojetím a moderním zázemím splňuje požadavky kladené na současné, ale i budoucí potřeby absolventů a jejich uplatnění na pracovním trhu Evropské Unie. Podmínky pro teoretickou i praktickou výuku jsou na škole velmi dobré.

Při výuce jsou používány moderní učební metody a pomůcky. Výuku zajišťují kvalifikovaní a erudovaní pedagogičtí pracovníci. Důraz je kladen nejen na získání teoretických znalostí, ale i na získání praktických dovedností aplikovatelných v profesním životě. Ke zkvalitnění výuky přispívá účast žáků na odborných exkurzích a soutěžích odborných dovedností. Škola má rovněž zkušenosti s mezinárodní spoluprací. Udržuje již několik let velmi dobré přátelské kontakty se středními odbornými školami v dánských městech Haderslev a Arhus. Každoročně se uskutečňuje výměnný pobyt českých žáků v Dánsku a dánských žáků v ČR.

Správa středních škol v kraji Sør-Trøndelag. Tento partner má rozsáhlé zkušenosti s evropskými programy celoživotního vzdělávání Leonardo da Vinci a Comenius z let 2001-2009. Tato instituce byla na semináři zastoupena panem Øyvindem Ingstadem.

Střední odborná škola Skjetlein z Leinstradu má stejně jako její český partner zkušenosti s evropskými projekty celoživotního vzdělávání Leonardo a Comenius mimo jiné i při spolupráci s Českou republikou. Na této střední škole lze studovat širokou nabídku oborů zaměřených na zemědělství, stavebnictví, řemeslnou výrobu a design.

2. Filozofie programů celoživotního vzdělávání

Reakcí na rozhodnutí Evropského Parlamentu, jež zavádí evropské vzdělávací programy, Česká republika realizuje v programovacím období 2007- 2013 program celoživotního vzdělávání. Program celoživotního vzdělávání je navržen v podobě integrovaného akčního programu spojujícího dříve partikulární programy jako je Erasmus či Leonardo da Vinci. Záměrem je maximalizace využití prostředků alokovaných v těchto programech pro potenciální příjemce. Účelem programu je finančně podporovat vzdělávací aktivity ve všech etapách života.

Celoživotní vzdělávání (CŽV) je trend, který v posledních letech panuje ve všech vyspělých zemích. Je kladen větší důraz na investice do lidského kapitálu. Základním předpokladem pro hospodářský růst a růst životní úrovně je vzdělaná společnost. Program celoživotního vzdělávání je základním prvkem splnění Lisabonské strategie stejně tak jako nové strategie Evropa 2020 pro následujících deset let. Obě tyto strategie formulovaly hlavní cíle ekonomiky tak, aby se stala konkurenceschopnější, dynamičtější, znalostní se schopností udržitelného hospodářského růstu, s větší sociální soudržností a lepšími pracovními místy. Program celoživotního vzdělávání, který je zaměřen na splnění tohoto cíle ovlivňuje základní oblasti Lisabonské strategie i strategie Evropa 2020- sociální soudržnost, zaměstnanost i hospodářský růst.

Celoživotní vzdělávání (dále CŽV) představuje nástroj, který podporuje dosahování cílů, které si EU stanovila nejen v oblasti vzdělávání. Program CŽV je v úzkém vztahu s dalšími akcemi EU v oblasti zaměstnanosti, kultury, informačních a komunikačních technologií a rovných příležitostí. Řízení programu je zabezpečeno Výkonnou agenturou a na decentralizované úrovni pak národními agenturami účastnících se zemí. Je tvořen čtyřmi odvětvovými programy: Comenius v oblasti školského vzdělávání, Erasmus v oblasti vysokoškolského vzdělávání, Leonardo da Vinci pro odborné vzdělávání a přípravu a

Grundtvig pro vzdělávání dospělých. Odvětvové programy jsou doplněny Průřezovým programem, který podporuje především výuku jazyků a využití informačních a komunikačních technologií ve vzdělávání, a programem Jean Monnet, který podporuje studia evropské integrace. Každý program je určen pro předem definovanou skupinu účastníků a má své specifické cíle, jejichž plnění je dosahováno podporovanými aktivitami. Největší důraz je kladen na akce mobility a partnerství, což dokazuje také fakt, že je jim přidělena největší část rozpočtu v rámci jednotlivých programů. Celkový rozpočet programu pak činí 6,97 mld. EUR na sedm let.

CŽV lze členit do dvou základních etap:

- počáteční vzdělávání- je realizováno před vstupem na trh práce, jedná se o formální vzdělávání.
- další vzdělávání- je realizováno před prvním vstupem na trh práce, a to napříč formálním, neformálním i informálním vzděláváním (jde o proces získávání vědomostí z každodenních zkušeností, prostředí a kontaktů. Probíhá v rodině, v práci, ve volném čase, při sledování médií. Je neorganizované, nesystematické a nekoordinované institucionálně).

Program je charakterizován větší decentralizací, více projektů je tedy schvalováno na národní úrovni a tím je dán větší prostor k začlenění národních priorit a potřeb dané země. Byla také snaha o zjednodušení administrativních procedur, aby se proces podávání projektové žádosti a řízení projektu stal více vyhovujícím pro příjemce.

4 odvětvové programy			
<p>COMENIUS zaměřený na předškolní a školní vzdělávání až do úrovně ukončení středního vzdělání</p>	<p>ERASMUS zaměřený na vysokoškolské vzdělávání a odborné vzdělávání na vysokoškolské úrovni</p>	<p>LEONARDO DA VINCI zaměřený na odborné vzdělávání a odbornou přípravu</p>	<p>GRUNDTVIG zaměřený na vzdělávání dospělých a celoživotní učení</p>

Průřezový program se skládá ze čtyř hlavních činností:

- spolupráce a inovace politik,
- podpora studia jazyků,
- informační a komunikační technologie,
- šíření a využívání výsledků v oblasti celoživotního učení

program Jean Monnet zahrnuje akce Jean Monnet a provozní granty pro evropské instituce

3. Představení programů vhodných pro spolupráci na úrovni středního odborného školství

3.1. *Leonardo da Vinci*

Tento program je zaměřen na **odborné vzdělávání** a přípravu na jiné než vysokoškolské úrovni. Účelem programu je podpora získávání dovedností a kvalifikací, které povedou k osobnímu rozvoji, větší zaměstnatelnosti a účasti na evropském trhu práce. V souvislosti s tím je také důležité zlepšit transparentnost kvalifikací a schopností získaných v neformálním vzdělávání. Dále program podporuje vývoj a přenos inovací v institucích a postupech odborného vzdělávání a přípravy.

Program se primárně zaměřuje na mobility, kam je také alokováno nejvíce prostředků (60%). Proto byl stanoven operativní cíl zlepšit kvalitu a zvýšit objem mobility osob zapojených do počátečního odborného vzdělávání a přípravy a do další odborné přípravy v rámci Evropy, s cílem umožnit stáž v podnicích pro 80 000 osob.

Účastníci programu

- osoby účastníci se všech forem odborného vzdělávání a přípravy s výjimkou vysokoškolské úrovně;
- osoby na trhu práce;
- vzdělávací instituce a organizace poskytující možnosti vzdělávání v oblastech, na které se vztahuje program Leonardo da Vinci, a jejich pracovníci;
- sdružení a zástupce subjektů, kteří jsou zapojeni do odborného vzdělávání a přípravy, včetně sdružení učňů, rodičů a učitelů;
- podniky a další zástupci pracovního života včetně obchodních komor a jiných obchodních organizací;

- subjekty poskytující poradenské, konzultační a informační služby související se všemi aspekty celoživotního učení;
- osoby a subjekty zodpovědné za systémy a metody odborného vzdělávání a přípravy na místní, regionální a celostátní úrovni;
- výzkumná střediska a subjekty zabývající se otázkami celoživotního učení;
- vysokoškolské instituce;
- neziskové organizace, dobrovolné organizace, nevládní organizace.

Podporované aktivity

- **mobility osob** rozdělené na:
 - *IVT (Initial Vocational Training)*
 - = mezinárodní stáže pro osoby v počátečním odborném vzdělávání
 - Aktéři: žáci a studenti SŠ a VOŠ
 - Forma mobility: zahraniční stáže v podnicích nebo vzdělávacích institucích
 - Délka stáže: 2- 39 týdnů
 - Délka projektu: maximálně 2 roky
 - *PLM (People in the Labour Market)*
 - = mezinárodní stáže pro osoby na trhu práce
 - Aktéři: osoby pracující, nebo které mohou být zaměstnány
 - Forma mobility: zahraniční stáže v podnicích nebo vzdělávacích institucích
 - Délka stáže: 2- 26 týdnů
 - Délka projektu: maximálně 2 roky
 - *VETPRO (Vocational Education and Training Professionals)*
 - Aktéři: pracovníci v odborném vzdělávání a přípravě podporující jejich profesní rozvoj

- Forma mobility: Výměny zaměřené na přenos zkušeností, zdokonalení a aktualizace kvalifikací a/nebo inovačních metod a postupů
 - Délka stáže: 1- 6 týdnů
 - Délka projektu: maximálně 2 roky
- **přípravné návštěvy** (grant umožňující se zúčastnit pracovního setkání s potenciálními partnery projektu v zahraničí)
 - **partnerství** za účelem řešení témat společného zájmu
 - **mnohostranné projekty**, které se zaměřují na zdokonalení systémů odborné přípravy
 - vývoj inovací – patří mezi centralizované aktivity
 - přenos inovací – patří mezi decentralizované aktivity
 - **tematické sítě** odborníků a organizací
 - **doprovodné aktivity**

Náklady na projekt jsou stanoveny směrnici EU a závisí na počtu účastníků a délce trvání projektu:

Pobytové náklady na účastníka v Norsku na 2 týdny: 1470 Euro/1 os.

Náklady na přípravu na účastníka: 150 Euro/1 os.

Náklady na řízení: 200 Euro/1 os.

3.2. Comenius

Program Comenius je zaměřen na školní vzdělávání. Zapojit se mohou mateřské školy, základní školy a střední školy. Cílovou skupinou jsou žáci, studenti, učitelé a pedagogičtí pracovníci působící v těchto typech škol. Pobytů jsou koncipovány dlouhodobě, a to na **3- 10 měsíců**.

Cílem programu je rozvíjet porozumění mezi mladými lidmi z různých evropských zemí, pomáhat jim osvojit si základní životní dovednosti nezbytné pro jejich osobní rozvoj, pro jejich budoucí zaměstnání a pro aktivní účast v evropských záležitostech. Účastníci jsou vedeni ke zlepšení jejich praktického vyučování, manažerských schopností a získat širší chápání školního vzdělání v Evropě.

Program musí mít jednu z následujících forem:

- kurz profesního rozvoje pro pedagogické pracovníky škol
- stáž ve škole nebo podniku zapojeného do školního vzdělávání
- účast na evropské konferenci

Účastníci programu

- žáci/studenti ve školním vzdělávání - od mateřských po střední školy
- školy zařazené v Rejstříku škol a školských zařízení MŠMT:
 - mateřské školy, včetně speciálních
 - základní školy, včetně speciálních a uměleckých
 - střední školy, včetně odborných, speciálních, uměleckých a učilišť
- učitelé a další pracovníci v těchto školách
- asociace, neziskové a nevládní organizace zapojené do školního vzdělávání a zástupci těchto institucí
- osoby a instituce zodpovědné za organizaci a poskytování vzdělání na místní, regionální a národní úrovni
- výzkumná centra a instituce zabývající se problematikou celoživotního učení
- vysoké školy, které vzdělávají učitele/budoucí učitele
- instituce zajišťující poradenství a informační servis

Podporované aktivity

- **individuální mobility**, které mohou zahrnovat:
 - Mobility žáků/studentů a učitelů (např. výměny učitelů, studijní návštěvy ředitelů, výměny studentů)
 - Účast na vzdělávacích kurzech/školeních pro učitele a další pedagogické pracovníky působící v oblasti školního vzdělávání
 - Studijní a přípravné návštěvy pro mobility, partnerství škol, centralizované projekty nebo tematické sítě
 - Asistentské pobyty pro studenty-budoucí učitele
- **podpora spolupráce** v rámci:
 - škol se zaměřením na rozvoj společných vzdělávacích projektů pro žáky/studenty a jejich učitele (Comenius - projekty partnerství škol)
 - organizací zodpovědných za podobu školního vzdělávání, se zaměřením na posílení spolupráce mezi regiony, včetně mezinárodní příhraniční spolupráce (Projekty Comenius REGIO)
- **zaměření centralizovaných multilaterálních projektů:**
 - rozvoj, propagace a šíření dobrých příkladů ve vzdělávání, včetně tvorby nových výukových metod a materiálů
 - výměna zkušeností nebo tvorby systémů, které zajišťují informace nebo poradenství pro studenty, učitele a další osoby, na které se vztahuje program Comenius
 - vytváření, propagace a šíření nových kurzů pro učitele
- **zaměření centralizovaných tematických sítí:**
 - rozvoj vzdělávání v tematické oblasti, ve které působí
 - získávání a šíření ukázek dobrých příkladů a inovačních přístupů
 - poskytování podpory projektům v dané tematické oblasti
 - analýza potřeb a její praktické uplatnění ve školním vzdělávání

Žádosti do programu Comenius se podávají na **začátku prosince** každého roku.

3.3. Grundtvig

Program Grundtvig je zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby osob ve všech formách vzdělávání dospělých, tj. **osob starších 16 let s výjimkou studentů denního studia na SŠ a VŠ**, a na instituce a organizace nabízející nebo podporující toto vzdělávání. Účelem programu je reagovat na problematiku vzdělávání stárnoucí populace v Evropě a pomáhat dospělým ke zdokonalování znalostí a dovedností. Operativním cílem programu je zvýšit kvalitu a objem mobility osob účastnících se dalšího vzdělávání na 7 000 účastníků.

Účastníci programu

- účastníci vzdělávání dospělých
- instituce nebo organizace poskytující možnosti vzdělávání dospělých
- učitelé a ostatní pracovníci těchto institucí nebo organizací
- instituce zapojené do počáteční nebo další odborné přípravy pracovníků působících ve vzdělávání dospělých
- asociace a zástupci subjektů zapojených do vzdělávání dospělých, včetně asociací učitelů a účastníků vzdělávání dospělých
- subjekty poskytující poradenské, konzultační a informační služby týkající se jakéhokoli aspektu vzdělávání dospělých
- osoby a subjekty zodpovědné za formy, metody a postupy týkající se jakéhokoli aspektu vzdělávání dospělých na místní, regionální a národní úrovni
- výzkumná centra a subjekty zabývající se otázkami vzdělávání dospělých
- podniky
- neziskové organizace, dobrovolné organizace, nevládní organizace
- vysokoškolské instituce

Podporované aktivity

- **mobility osob** (vzdělávací kurzy, stáže, studijní pobyty)
 - pracovníků v oblasti vzdělávání dospělých zaměřené na vzdělávání a profesní rozvoj
 - dospělých účastníků vzdělávání (otevřeno od roku 2009)
 - stáže budoucích nebo začínajících učitelů v oblasti vzdělávání (od roku 2009)
- **partnerství** zabývající se tématy společného zájmu zúčastněných subjektů
- **mnohostranné projekty** zaměřené na zdokonalení systémů vzdělávání dospělých prostřednictvím rozvoje a předávání inovací a osvědčených postupů
- **zaměření tematických sítí** odborníků a organizací:
 - rozvoj vzdělávání dospělých
 - identifikace a zdokonalování osvědčených postupů a inovací
 - poskytování obsahové podpory multilaterálním projektům a projektům partnerství a podporování vzájemné součinnosti mezi těmito projekty a partnerstvími
 - rozvoj analýzy potřeb a zajištění kvality vzdělávání dospělých
- **přípravné návštěvy**
- **doprovodná opatření**

4. Analýza česko- norské spolupráce

4.1. Dohodnuté možnosti spolupráce

Pan Øyvind Ingstad, zástupce norské strany a koordinátor mezinárodních výměn se nabídl zprostředkovat spolupráci i s jinými školami. Osoby, které by byly v Čechách za norské žáky zodpovědné, se musí domluvit anglicky a mladým norským praktikantům by mělo být umožněno, aby se také domluvili anglicky na pracovišti. Neví, do jaké míry bude o dané výměny ze strany norských studujících zájem, jelikož norští žáci jsou více motivováni pracovat v Norsku, kde dostávají plat, zatímco během doby, kdy budou na stáži, peníze neobdrží. V tomto případě záleží na osobnosti jednotlivce, zda upřednostňuje zůstat doma a vydělávat peníze, či zahraniční praxi bere jako výbornou zkušenost a možnost poznat jinou kulturu.

Ředitel Střední školy technické, pan Ing. Drahoslav Matonoha, je taktéž schopen získat kontakty a zajistit i jiné profese, než nabízí jejich škola. Pro naplánování daného úkolu by byla vhodná přípravná návštěva v Praze, kde by se domluvila konkrétní spolupráce. Pokud jde o norské studenty pracující na stáži v Praze, bylo by možné sehnat jim praxi, kde budou společně s českými studenty, kteří mluví dobře anglicky. Což je určitě výhodné pro obě strany studentů, kteří spolu budou sdílet nejen pracovní prostor, ale budou i vzájemně komunikovat.

Vzhledem k časovým možnostem a zaměření projektu by kooperace mohla nejlépe probíhat využitím programu Leonardo da Vinci dle následujícího modelu: Norští žáci by do České republiky mohli přijet na delší dobu - 6 týdnů až 4 měsíce v rámci programu Leonardo da Vinci.

Čeští žáci by do Norska přijeli na kratší dobu, ale za to ve skupinkách pod dohledem českého vyučujícího. Do Norska by například přijela skupinka 10-15 lidí na 2 týdny, což je minimální doba pro stážisty v rámci programu Leonardo da Vinci.

Pro zvyšování kvalifikace a výměny českých i norských vyučujících je taktéž nejvhodnější program Leonardo da Vinci.

Aby výměna zkušeností byla reciproční a mohla probíhat z obou stran, každá ze stran si musí podat žádost o grant u příslušné Národní agentury.

Vyučující by případně mohli dále využít programu Comenius, jehož možnosti jsou popsány v kapitole 3.2. V případě, že se vyučující účastní i vzdělávání dospělých nad 16 let, které neprobíhá formou denního studia, mohou využít programu Grundtvig, který je přiblížen v kapitole 3.3.

<p>Program COMENIUS Školní vzdělávání</p>	<p>Program Comenius se zaměřuje na první etapu vzdělávání, od předškolního a základního školního vzdělávání až po střední školy. Týká se všech členů vzdělávacího systému: žáků, učitelů, místních úřadů, sdružení rodičů, nevládních organizací, institucí pro vzdělávání učitelů a všech dalších pedagogických pracovníků.</p>	<p>Žádosti o přípravné návštěvy se podávají minimálně 6 týdnů před začátkem přípravné návštěvy. Žádost v programu Individuální mobilita žáků se podává k 1.12 2010 (výzva bude vyhlášena v září 2010).</p>
<p>Program LEONARDO DA VINCI Odborné vzdělávání a příprava</p>	<p>Program Leonardo da Vinci spojuje politiku s praxí v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (OVP). Projekty sahají od projektů, které poskytují každému příležitost zdokonalit své schopnosti, znalosti a dovednosti prostřednictvím pobytu v zahraničí, až po projekty celoevropské spolupráce mezi aktéry v oblasti OVP s cílem zvýšit přitažlivost, kvalitu a výkon systémů OVP a praxe v oblasti OVP.</p>	<p>Nejbližší termín pro žádost o grant: únor 2011, Před tím je nutné vykonat přípravnou návštěvu- termíny viz kapitola 4.2. Žádost se podává zvláště pro učně- skupina IVT a zvláště pro vyučující- skupina VETPRO.</p>
<p>Program GRUNDTVIG Vzdělávání dospělých</p>	<p>Zaměřuje se na výukové a vzdělávací potřeby týkající se všech forem vzdělávání dospělých, které nemusejí mít nutně povahu odborného vzdělávání, a dále na instituce a organizace nabízející nebo podporující jakoukoliv formu vzdělávacích příležitostí pro dospělé.</p>	<p>Žádost o grant na přípravnou návštěvu se podává minimálně 6 týdnů před konáním přípravné návštěvy. Žádost o grant Mobility osob se podává minimálně 6 týdnů před začátkem stáže.</p>

4.2. *Harmonogram pro spolupráci výměny studentů česko- norských škol v rámci programu Leonardo da Vinci*

- **konec září 2010** - žádost o grant pro přípravnou návštěvu českého experta v Norsku. Přípravná návštěva může trvat 1-5 dní, přičemž EU je dotována částkou maximálně 1000 Euro. Náklady převyšující danou částku nese účastník nebo organizace. V případě, že norská strana má zájem o stáže v České republice, je nutné, aby byla podána žádost i z jejich strany u norské Národní agentury. Vzhledem k tomu, že projekt není reciproční, je třeba projekty připravit nezávisle na sobě.

- **listopad- prosinec 2010** - realizace přípravné návštěvy a dohodnutí konkrétních podmínek spolupráce. Jde o to definovat cíle, záměry a metodiku budoucího projektu, definovat role, odpovědnost a úkoly partnerů v budoucím projektu, vytvoření pracovního plánu pro budoucí projekt, včetně metod hodnocení a šíření výsledků, vyplnit formulář žádosti pro projekt či partnerství.

- **únor 2011** - předložení žádosti o grant:
 - jasný popis cílů, potřeb, očekávaných výstupů z učení, obsahu a trvání zahraniční stáže
 - stáž je nedílnou součástí kurzu odborné přípravy
 - jasný soulad mezi vzdělávacími potřebami jednotlivého příjemce podpory, osnovami jeho odborné přípravy, získanou kvalifikací a náplní stáže
 - je zajištěna osobní, jazyková a kulturní příprava jednotlivých příjemců
 - je zajištěn pedagogický dohled nad jednotlivými příjemci podpory
 - ověření kompetencí a výstupů z učení získaných jednotlivými příjemci a zhodnocení celkových výsledků v dané konkrétní oblasti odborné přípravy
 - logistická podpora pro jednotlivé příjemce (cesta, ubytování, hostitelská organizace)

- počítá se s aktivitami v oblasti šíření výsledků.
- **březen až květen 2011** - kontrola formálních náležitostí a hodnocení kvality
- **květen 2011** - sestavení seznamu projektu navržených ke schválení a jeho odeslání Evropské komisi
- **červen- červenec 2011** - schvalování seznamu Evropskou komisí
- **červenec 2011** - informování předkladatelů o konečných výsledcích výběrového procesu
- **srpen/září 2011** - podepsání grantových smluv
- **říjen 2011** - začátek realizace projektu